

fortjener de Offre, som Udskafet bringer det, og som Udskafet ogsaa tilbøds erkjender, at det bringer det, derom skal jeg i dette Dieblit ikke tillade mig at udtale nogenformig Mening. Det er kun min Hensigt i nogle faa Ord at omtale nogle af de Offre, som Udskafet bringer for sit Bevisumiddelbarhedssystem. Som det første af disse vil jeg da nævne, at Udskafet egentlig giver Afkald paa en virkelig mundtlig Procedure. Jeg tror, at det er en Fortjeneste af den Formand for Sø- og Handelsretten, som først beklædte denne Post, at vor Procedure ved Sø- og Handelsretten i Virkeligheden og i det Hele taget blev holdt som en mundtlig Procedure og ikke sank ned til at blive en skriftlig Procedure med en libet betydende Slutningsforhandling. Sagnet fortæller — og det er et Sagn, som jeg ikke opfordrer det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgfreds (Klein) til hverken at bekræfte eller benegte —, at den Formand, jeg nævnte som den, der først beklædte denne Post, af Princip ikke læste Skriftvevlingen før den mundtlige Forhandling, og jeg kan af egen Erfaring sige, at naar man hentedede Indlægene hjem, bleve de ikke forlangte, saa at det altsaa ikke var muligt for Rettens Formand før den mundtlige Procedure at gjøre sig bekendt med dem. Jeg tror, at den næste Formand for Sø- og Handelsretten, der nu er et æret Medlem af Landsthinget, tilkommer der lige saa stor Fortjeneste for at have fulgt sin ærede Forgængers Spor paa dette Omraade og konserveret vor Procedure for Sø- og Handelsretten en virkelig mundtlig Karakter. Den tredje Formand for Sø- og Handelsretten er først ganske nylig tiltraadt, men det lader sig sikkert ikke betvivle, at han ogsaa vil vide at følge i sine tvende ærede Forgængers Spor. Men om den Procedure, som Loosforlaget foreslaar, og som er af en saadan Beskaffenhed, at Retten forud for den mundtlige Forhandling skal eller dog kan — jeg tror egentlig, det er „skal“ — gjøre sig bekendt med de skriftlige Indlæg, kan man dog i det Højeste kun sige, at den er en blandet mundtlig og skriftlig Procedure, og jeg tror tillige, at det maa erkjendes, at der er en ikke ringe Fare for, at en saadan Procedure under Omstændigheder kan synke ned til i Virkeligheden kun at blive en skriftlig Procedure med en libet betydende mundtlig Slutningsforhandling. Ærede Medlemmer, som tidligere have beklædt Dommerembeder og andre Stillinger i Slesvig, ville erindre, at den Procedure, som dengang fandt Sted der, og som var en blandet skriftlig og mundtlig, var sunket ned til at blive en væsentlig skriftlig med en kun libet betydende mundtlig Slutningsforhandling, idet Retten maatte afsige og begrunde i alt Væsentligt sin Dom efter de skriftlige Indlæg, medens dog paa den anden Side de samme ærede Medlemmer ville erindre, at denne Procedure i sin Tid — jeg skal dog ikke nærmere præcisere Tidspunktet, end ved at

nævne den første Salvel af dette Aarhundrede — i de flestgigste Overdikasterier havde en Glandsperiode som mundtlig Procedure. Som et andet Offer, som Udskafet bringer for sit Princip, skal jeg nævne den dobbelte Skriftvevling, som det forlanger af Parterne, nemlig først den forberedende Skriftvevling og derefter Sagsfremstillingerne, endvidere Beviskjendelsen og Bevis Slutningskjendelsen med Akt, hvad dermed staar i Forbindelse, som jeg tidligere har tilladt mig at omtale, navnlig hvorledes Beviskjendelsen kan binde Retten, saaledes som det erkjendes i Udskafets Motiver, til at affige en Kjendelse, hvis Uretfærdighed er Retten selv indlysende, og om hvilken det er givet, at den bagefter vil blive forandret enten gennem den ene eller den anden af de Former, som Udskafet tilføder og i saadanne Tilfælde giver Anvisning paa. Som videre Offer skal jeg nævne Nødvendigheden af gjentagne Gange at føre de samme Vidner, nemlig saa ofte som en Hovedforhandling for Landsretten paany maa finde Sted. Endvidere skal jeg som et yderligere Offer nævne Opgivelsen af Højesterets hidtilværende Kompetence og af vor mundtlige Procedure for samme. Det har hidtil vistnok været en stor Beroligelse for Parterne, at Højesteret, forsaavidt paaanført er, har kunnet tage hele Sagen under sin Paakjendelse, og med Hensyn til den mundtlige Procedure for Højesteret tror jeg ikke, at Nogen vil modsig mig, naar jeg siger, at den hidtil har kastet sin Glands over vor hele Retsforfatning. Vor nuværende Procedure for Højesteret er efter min Opfattelse saa mundtlig, som overhovedet nogen Procedure kan være; thi Parterne træde jo frem for en ubildet Ret, der ikke har havt et eneste Stykke Papir iforveien for at sætte sig ind i Sagen og gjøre sig bekendt med den, men kun kan og skal dømmes efter, hvad der af Parterne mundtlig fremsføres og dokumenteres i Rettens Møder. Jeg nævner fremdeles som Offer det Institut, som hedder Forfriskning. Fremdeles kan i denne Forbindelse nævnes den store Procesledelse fra Dommerens Side, som Udskafet tilsigter at indføre. Det maa vistnok betragtes som et Gode hos os, — det kan ikke ombisputeres — at i vor ordinære Proces har hidtil enhver Part kunnet føre sin Sag ganske som han vilde, og paa den Maade, som han ansaa det for, at hans Interesse var bedst tjent med. Man har paa samme Maade kunnet oplyse den i det Omfang, som man fandt stemmende med sit Lærv, og Retten har ikke paa nogen Maade ved nogen tidligere Kjendelse foregrebet sin Opfattelse af Sagen. Først naar denne indlades til Paakjendelse, gaar Dommeren med det Materiale, som Parterne have tilvejebragt, til at affige sin Dom, ganske ubunden af noget tidligere fra hans Side foretaget Skridt. Det er disse vigtige Principer, som Udskafet opgiver og sætter en vidtgaende Procesledelse fra Dommerens Side